

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. §§2 - 3

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ

- Να μελετήσετε τα πιο κάτω παραδείγματα και να θυμηθείτε τι εκφράζουν οι εγκλίσεις των πιο κάτω ρημάτων.
- Να ανατρέξετε στα φυλλάδια που σας δόθηκαν (κεφ. 71β).

Νέα Ελληνικά/Αρχαία Ελληνικά	Διαπιστώσεις
<u>Παίζω</u> μπάλα. Έγραψα το γράμμα. Θα διαβάσω εφημερίδα. Είχα δει την ταινία. Ο παῖς λυεί τὴν ἄσκησιν. Ο διδάσκαλος ἐπαίδευσε τὸν νεανίαν. Ἡ μήτηρ <u>νουθετῆσει</u> τὸν παῖδα.	Τι δηλώνει το ρήμα σε αυτές τις περιπτώσεις; Ποιαν ἔγκλιση συναντάμε;

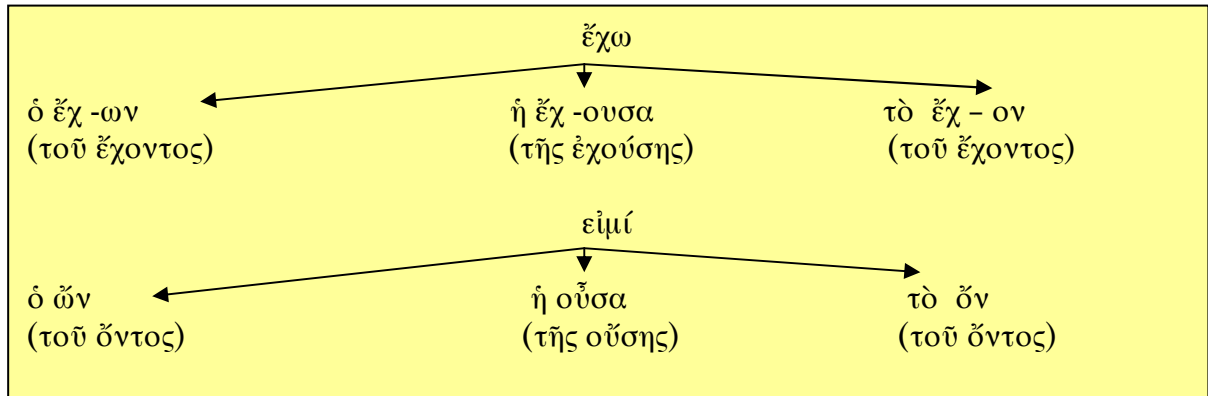
Νέα Ελληνικά/Αρχαία Ελληνικά	Διαπιστώσεις
Θέλω <u>να μάθω</u> γράμματα. <u>Ας παίξουμε</u> . <u>Όταν</u> ἔρθεις, θα μιλήσουμε. Εἶπωμεν τὴν ἀλήθειαν. Τί ποιήσωμεν; <u>Ἐάν</u> ᾔης ἐπιμελής, ὁ διδάσκαλος ἐπαινέσει σε.	Τι δηλώνει το ρήμα σε αυτές τις περιπτώσεις; Ποιαν ἔγκλιση αναγνωρίζετε;

Νέα Ελληνικά/Αρχαία Ελληνικά	Διαπιστώσεις
<u>Εἶθε</u> να γίνεις καλῶς. <u>Εἶθε</u> οἱ στρατιῶται <u>φυλάττοιεν</u> τὰ τεῖχη. Οὐκ ἔφοβεῖτο μή τινες <u>στρατεύοιεν</u> ἐπὶ τὴν χώραν. Ἐλεγον ὅτι οὐκ <u>ἔχοιεν</u> τὰ ἐπιτήδεια. Τῶ φίλῳ <u>πιστεύοις</u> .	Τι δηλώνει το ρήμα σε αυτές τις περιπτώσεις; Ποιαν ἔγκλιση αναγνωρίζετε;

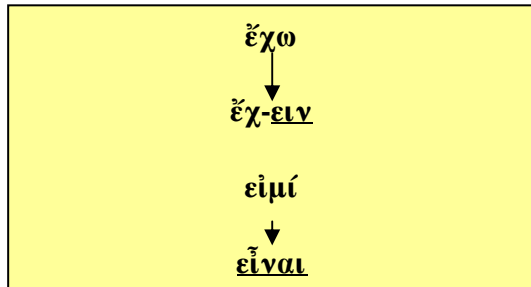
Νέα Ελληνικά/Αρχαία Ελληνικά	Διαπιστώσεις
<u>Γράψετε</u> το ὄνομά σας. <u>Μάθετε</u> τὴν ἀλήθεια. <u>Επιδιώκετε</u> τὴν συνεργασία. Ἔστω ὑμῶν τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὐ οὐ. <u>Ἐλέησόν με</u> ὁ Θεός. <u>Μὴ θησαυρίζετε</u> θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς.	Τι δηλώνει το ρήμα σε αυτές τις περιπτώσεις; Ποιαν ἔγκλιση αναγνωρίζετε;

Να μελετήσετε από τις σσ. 164-165 της ΓΑΕ τους πίνακες του ρήματος λύω.
Να προσέξετε ιδιαίτερα τις εγκλίσεις του Ενεστώτα.

Να θυμηθείτε το σχηματισμό της μετοχής του ενεργητικού Ενεστώτα των βαρύτονων ρημάτων και του ρ. εἰμί:

Να θυμηθείτε, επίσης, το σχηματισμό του απαρεμφάτου του ενεργητικού Ενεστώτα των βαρυτόνων ρημάτων και του ρ. εἰμί.

ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ ΜΕΣΗΣ ΦΩΝΗΣ

Να μεταφράσετε τις προτάσεις που ακολουθούν και να παρατηρήσετε την ἐγκλίση των υπογραμμισμένων ρημάτων.

- Γίγνου φιλομαθής, ὦ παῖ.
- Οἱ κύκνοι, ἐπειδὴν αἰσθάνονται ὅτι δεῖ αὐτοὺς ἀποθανεῖν πλεῖστα καὶ κάλλιστα ἄδουσι.
- Πῶς ἐγὼ μάχωμαι θνητὸς ὦν θεῖα τύχη;
- Γίγνεσθε πρὸς τοὺς πλησιάζοντας ὁμιλητικοί.
- Τὴν πόλιν αἰεὶ ἀγαθὸν ἐργαζοίμεθα.
- Ἄν τοῦτο φαίνεται δίκαιον, πειρώμεθα ἐξιέναι.
- Ψήφισμα γιγνέσθω.
- Εἴθε βουλευοίσθε ἄνευ ὀργῆς.

Από τις γνώσεις που έχετε, μπορείτε να καταλάβετε σε ποια φωνή βρίσκονται τα υπογραμμισμένα ρήματα;

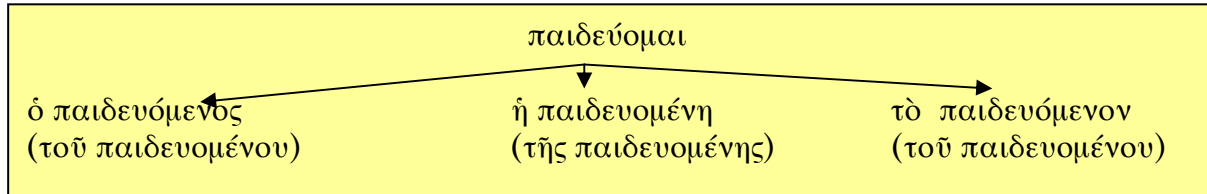
.....

Μήπως οι καταλήξεις των ρημάτων σας βοηθούν να βρείτε και την ἐγκλίση στην οποία βρίσκονται;

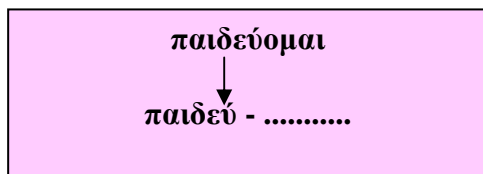
1.
2.
3.

Να μελετήσετε από τις σσ. 168-169 της ΓΑΕ τους πίνακες του ρήματος λύομαι. Κυρίως τον Ενεστώτα μέσης φωνής σε όλες τις εγκλίσεις.

Να θυμηθείτε το σχηματισμό της μετοχής του μέσου Ενεστώτα των βαρύτονων ρημάτων.

Να μελετήσετε το σχηματισμό του απαρεμφάτου του μέσου Ενεστώτα των βαρυτόνων ρημάτων στη σ. 169 της ΓΑΕ.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

► Να συμπληρώσετε τις προτάσεις με τους κατάλληλους τύπους της υποτακτικής του ενεστώτα.

1. Ὄταν σὺ τοὺς ἀγροὺς, οὗτοι πολὺν καρπὸν φέρουσιν (θεραπεύω).
2. Ἡ πόλις ὑμῶν ἔνδοξος ἔσει, ἐὰν ὑμεῖς τοὺς νόμους (φυλάττω).
3. Ὄταν καὶ ἔτοιμοι, δύνασθε πορεύεσθαι (βούλομαι, εἰμί).
4. Κύνες τρέφουσιν, ἵνα ἀπὸ τῶν κλεπτῶν(φυλάττομαι).
5. Δένδρα ἡμεῖς φυτεύομεν, ἵνα οἱ ἔκγονοι ἡμῶν τοὺς καρποὺς (λαμβάνω).

► Να συμπληρωθούν τα κενά με τον κατάλληλο τύπο της ευκτικής ενεστώτα.

1. Εἶθε καλῶς οὗτος παῖδας(παιδεύω).
2. Οὗτοι ἀπήγγελλον ὅτι τὸ στράτευμα οὕτως (ἀναπαύομαι).
3. ὑμᾶς οἱ Θεοὶ ἐπὶ πᾶν ἔργον (ἄγω).
4. Ὁ θεὸς ἀεὶ σε (διαφυλάττω) καὶ εὐδαιμονίαν σοι (παρέχω).
5. Τὴν πόλιν ἀεὶ ἀγαθὸν (ἐργάζομαι, ἀ' πληθ.).

► Να συμπληρώσετε την ακροστιχίδα με τους τύπους της προστακτικής των ρημάτων που σας ζητούνται. Να συμπληρωθεί με μικρά γράμματα και προσοχή στον τονισμό.

1. β' προσ. ενικ. προστ. ενεστώτα (πιστεύω)	1. ____
2. γ' προσ. πληθ. προστ. ενεστώτα (ῥαπίζω)	2. ____
3. γ' προσ. ενικ. προστ. ενεστώτα (όδεύω)	3. ____
4. β' προσ. ενικ. προστ. ενεστώτα (σκευάζομαι)	4. ____
5. γ' προσ. ενικ. προστ. ενεστώτα (ταράττω)	5. ____
6. β' προσ. πληθ. προστ. ενεστώτα (ἄρχομαι)	6. ____
7. β' προσ. πληθ. προστ. ενεστώτα (κινδυνεύω)	7. ____
8. γ' προσ. πληθ. προστ. ενεστώτα (τειγίζομαι)	8. ____
9. β' προσ. ενικ. προστ. ενεστώτα (ίκετεύω)	9. ____
10. γ' προσ. πληθ. προστ. ενεστώτα (κηρύττω)	10. ____
11. γ' προσ. ενικ. προστ. αορίστου (ήσυχάζω)	11. ____

► Να συμπληρώσετε τα κενά με απαρέμφατα και μετοχές:

1. Τοὺς ἀδίκους δεῖ (πρέπει να) (κολάζω).
2. Τοὺς ὄρκους δεῖ ἡμᾶς (φυλάττω).
3. Τὸ (λακωνίζω) ἐστὶν (φιλοσοφῶ).
4. Δεινὸν ἐστὶ (εἶναι φοβερό να) ἐλεύθερον ὄντα ὑπὸ δούλου (ἄρχομαι).
5. Ὁ (θερμαίνω) ἥλιος.
6. Ἡ (ἀπαστράπτω) σελήνη.

► Να υπογραμμίσετε τις μετοχές της ενεργητικής φωνής και να προσπαθήσετε να τις βάλετε στην ονομαστική ενικού και, αν είναι δυνατόν, να αναγνωρίσετε τις πτώσεις τους. Θα βρείτε βοήθεια στη σ. 116 του βιβλίου της ΓΑΕ:

1. Ἰσχυρῶς ἐκόλαζον τοὺς γινώσκοντας μὲν, ἀλλὰ μὴ λέγοντας τὴν ἀλήθειαν.
.....
2. Ἐπέπληττε πολλοῖς τῶν ἀμαρτανόντων.,
3. Οἱ πολέμιοι φεύγουσι, οἱ μὲν διώκοντες οἱ δὲ ἀρπάζοντες.
....., ,
4. Μὴ θαυμάζετε τοῖς παροῦσι πράγμασι.,

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. §§2 - 3

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Θεμιστοκλέα δὲ ἄρχοντα, ὅς αἰτιώτατος ἐν τῷ στενῷ
ναυμαχῆσαι ἐγένετο, ὑμεῖς ἐτιμήσατε.
~~~~~

Διαβάστε προσεκτικά τις πιο κάτω προτάσεις:

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

- Ὅποιος αγαπά το συνάνθρωπό του, είναι ενάρετος.
- Ὅποιος λέει την αλήθεια, βγαίνει κερδισμένος.
- Τα παιδιά, **τα οποία** είναι επιμελή, προοδεύουν.
- Η μητέρα, **η οποία** κουράζεται πολύ, είναι αξιέπαινη.
-

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

- Ὅστις ἀγαπᾷ τὸν πλησίον, ἀγαθός ἐστι.
- Ὅν ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει.
- Οἱ νεανίαί, οἱ ἐβούλοντο μανθάνειν, ἐδιδάσκοντο ὑπὸ τῶν σοφιστῶν.

Οι έντονα γραμμένες λέξεις τι μέρος του λόγου είναι; (μπαίνουν αντί του ονόματος)

Πώς ονομάζεται το είδος αυτό, όταν η τονισμένη λέξη **αναφέρεται** σε μια λέξη άλλης φράσης; .....

Ας γνωρίσουμε το συγκεκριμένο είδος αντωνυμίας. Μπορείτε να παρατηρήσετε προσεκτικά την κλίση της στη σελ. 145 της ΑΕΓ, αλλά και την κλίση του ουσιαστικού ὁ θεός, ἡ τιμή, τὸ δῶρον και να συμπληρώσετε τα κενά.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
ὁ θεός	ὅς
τοῦ θεοῦ	.....
τῷ θεῷ	.....
τὸν θεόν	.....
ὦ θεέ	_____

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
οἱ θεοί	οἱ
τῶν θεῶν	.....
τοῖς θεοῖς	.....
τούς θεούς	.....
ὦ θεοί	_____

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
ἡ τιμή	ἥ
τῆς τιμῆς	.....
τῇ τιμῇ	.....
τὴν τιμὴν	.....
ὦ τιμή	_____

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
αἱ τιμαί	αἱ
τῶν τιμῶν	.....
ταῖς τιμαῖς	.....
τάς τιμάς	.....
ὦ τιμαί	_____

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
τὸ δῶρον	ὃ
τοῦ δώρου	.....
τῷ δώρῳ	.....
τὸ δῶρον	.....
ὦ δῶρον	_____

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
τὰ δῶρα	ἅ
τῶν δῶρων	.....
τοῖς δώροις	.....
τὰ δῶρα	.....
ὦ δῶρα	_____

Τι διαπιστώνω:

1. Οι ..... αντωνυμίες αρχίζουν από ..... και έχουν πνεύμα τη .....
2. Κλίνονται όπως τα ..... ουσιαστικά/επίθετα με τρεις καταλήξεις, χωρίς το ..... - ..... στο ουδέτερο.

Οι πιο κάτω προτάσεις κρύβουν δύο είδη αντωνυμίας. Με βάση τη χρήση τους στα Νέα Ελληνικά και τα Αρχαία Ελληνικά, μπορείτε να βρείτε ποια είδη αντωνυμίας έχουμε;

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

- Ο Πέτρος **τι** μαθητής είναι;
- **Τίνος** είναι αυτό το βιβλίο;
- Περὶ **τίνας** πράγματος γίνεται τόσος λόγος;

Τι παρατηρώ συγκρίνοντας τις δύο τελευταίες στήλες;

- Η πρώτη αντωνυμία είναι ----- ενώ η δεύτερη -----.
- Ως προς την κλίση: -----
- Ως προς τον τονισμό: -----

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

- Τίς εἶ, ὦ βέλτιστε;
- Τίς ἀγορεύειν βούλεται;
- Τίνος ἐστὶν ἡ οἰκία;
- Τίνι (σε ποιον) βούλη (θέλεις) ὀμιλεῖν;
- Τίνα φίλον λέγετε;
- Τίνες ἠδίκησαν ὑμᾶς;
- Τίνων εἰσὶν οἱ ἀγροί;
- Τίσι (σε ποιους) χρῆ (πρέπει) ὁμοιοῦσθαι;
- Ἐπὶ τίνας στρατεύετε, ὦ ὀπλίται;

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

- Ἀθηναῖός **τις** (κάποιος) ἀγορεύειν βούλεται.
- Πολίτου **τινός** πλουσίου.
- Ἀνθρώπῳ **τινὶ** δικαίῳ
- Φίλον **τινά**, ὃς ἐν κινδύνοις μένει.
- Πολέμιοι **τινες** τῆς χώρας.
- Ἀνθρώπων **τινῶν** πλουσίων.
- Πολίταις **τισὶν** ἀγαθοῖς.
- Ἐπὶ **πολεμίους** **τινάς** τῆς πατρίδος.

Να συμπληρώσετε τα κενά, παρατηρώντας τη σελ. 142 του βιβλίου της ΑΕΓ.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΗ

ΑΟΡΙΣΤΗ

Ποια αντωνυμία θα σχηματιστεί από την ένωση της αναφορικής ὃς, ἧ, ὃ και της αόριστης τίς, τί (βλ. σελ. 145);

.....

.....

.....

Να κλίνετε στο τετράδιό σας τη νέα αυτή αναφορική αντωνυμία.

ΕΝΙΚΟΣ		ΕΝΙΚΟΣ	
Αρσενικό/Θηλυκό	Ουδέτερο	Αρσεν./Θηλυκό	Ουδέτ.
τίς	τί	τίς	τί
...../τοῦ	...../τοῦ	...../του	.....
...../τῷ	...../ τῷ	...../τω	.....
.....	.....	.....	.....
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ		ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ	
τίνες	τίνα	τινές	τινά/ἄττα
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	...../.....

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να προσθέσεις τους κατάλληλους τύπους της αόριστης αντωνυμίας τὶς, τὸ και της αναφορικής ὅστις, ἣτις, ὃ, τι, με βάση το ουσιαστικό που προηγείται.

άνθρωπου τινός, οὐτινος	στρατιώταις ....., ...
τέκνα ....., ...	πατρίδος ....., ...
πολεμίους ....., ...	ἡμέρα ....., ...
πολίτης ....., ...	ἐλπίδες ....., ...

2. Να συμπληρώσεις τις προτάσεις με μια από τις τέσσερις αντωνυμίες που έμαθες.

- ..... θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀράτω (προστακτική αἴρω =σηκώνω) τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ...
- Γεωργοὶ ..... ὀλίγους ἀγρούς και ἀμπέλους ἔχουσιν.
- Ἐβούλετο κατάσκοπὸν ..... πέμψαι ἐπὶ Λυδίας.
- Ὅρω γὰρ ἡμῖν ἀντιπάλους προσιόντας (να πληριάζουν) ..... ἡμεῖς οὐ δυνησόμεθα μάχεσθαι.
- Ἐάν (αν) ..... ὑμῖν εἶπη ....., ἐρεῖτε (θα πείτε) ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρειαν ἔχει.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. §§2 - 3

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ
ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Θεμιστοκλέα δέ ἄρχοντα, ὃς αἰτιώτατος ἐν τῷ στενῷ
ναυμαχήσαι ἐγένετο, ὑμεῖς ἐτιμήσατε.

Διαβάστε προσεκτικά τις πιο κάτω προτάσεις:

- Ὅποιος αγαπά το συνάνθρωπό του είναι ενάρετος.
- Ὅποιος λέει την αλήθεια, βγαίνει κερδισμένος.
- Τα παιδιά, **τα οποία** είναι επιμελή, προοδεύουν.
- Η μητέρα, **η οποία** κουράζεται πολύ, είναι αξιέπαινη.

Οι έντονα γραμμένες λέξεις τι μέρος του λόγου είναι; (μπαίνουν αντί του ονόματος)
Είναι αντωνυμίες.

- Ὅστις ἀγαπᾷ τὸν πλησίον, ἀγαθὸς ἐστί.
- Ὅν ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει.
- Οἱ νεανία, οἳ ἐβούλοντο μανθάνειν, ἐδιδάσκοντο ὑπὸ τῶν σοφιστῶν.

Πῶς ονομάζεται το είδος αυτό, όταν η τονισμένη λέξη αναφέρεται σε μια λέξη άλλης φράσης; **Αναφορική**

Ας γνωρίσουμε το συγκεκριμένο είδος αντωνυμίας. Μπορείτε να παρατηρήσετε προσεκτικά την κλίση της στη σελ. 145 του βιβλίου σας, αλλά και με βάση την κλίση του ουσιαστικού ὁ θεός, ἡ τιμή, τὸ δῶρον και να συμπληρώσετε τα κενά.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ὁ θεός	ὃς	τοῦ
θεοῦ	οὗ	
τῷ θεῷ	ᾧ	
τὸν θεόν	ὄν	
ᾧ θεέ	_____	
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
οἱ θεοί	οἳ	
τῶν θεῶν	ῶν	
τοῖς θεοῖς	οἷς	
τούς θεούς	οὓς	
ᾧ θεοί	_____	

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
ἡ τιμή	ἥ
τῆς τιμῆς	ῆς
τῇ τιμῇ	ῆ
τὴν τιμὴν	ῆν
ᾧ τιμῇ	_____
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
αἱ τιμαί	αἷ
τῶν τιμῶν	ῶν
ταῖς τιμαῖς	αῖς
τάς τιμάς	ᾶς
ᾧ τιμαί	_____

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
τὸ δῶρον	ὃ
τοῦ δῶρου	οὗ
τῷ δῶρω	ᾧ
τὸ δῶρον	ὄν
ᾧ δῶρον	_____
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
τὰ δῶρα	ᾶ
τῶν δῶρων	ῶν
τοῖς δῶροις	οἷς
τὰ δῶρα	ᾶ
-	

Τι διαπιστώνω:

1. Οι αναφορικές αντωνυμίες αρχίζουν από φωνήεν και έχουν πνεύμα τη δασεία.
2. Κλίνονται όπως τα δευτερόκλιτα ουσιαστικά/επίθετα με τρεις καταλήξεις, χωρίς το τελικό - ν στο ουδέτερο.

Οι πιο κάτω προτάσεις κρύβουν δύο είδη αντωνυμίας. Με βάση τη χρήση τους στα Νέα Ελληνικά και τα Αρχαία Ελληνικά, μπορείτε να βρείτε ποια είδη αντωνυμίας έχουμε;

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ • Ο Πέτρος τι μαθητής είναι; • Τίνος είναι αυτό το βιβλίο; • Περί τίνος πράγματος γίνεται τόσος λόγος;	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ • Τίς εἶ, ὦ βέλτιστε; • Τίς ἀγορεύειν βούλεται; • Τίνος ἐστὶν ἡ οἰκία; • Τίτι (σε ποιον) βούλη (θέλεις) ὀμιλεῖν; • Τίνα φίλον λέγετε; • Τίνες ἠδίκησαν ὑμᾶς; • Τίνων εἰσὶν οἱ ἄγροί; • Τίσι (σε ποιους) χρή (πρέπει) ὁμοιοῦσθαι; • Ἐπὶ τίνας στρατεύετε, ὦ ὀπλίται;	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ • Ἀθηναῖός τις (κάποιος) ἀγορεύειν βούλεται. • Πολίτου τινός πλουσίου. • Ἀνθρώπῳ τινὶ δικαίω • Φίλον τινά, ὅς ἐν κινδύνοις μένει. • Πολέμοιό τινες τῆς χώρας. • Ἀνθρώπων τινῶν πλουσίων. • Πολίταις τισὶν ἀγαθοῖς. • Ἐπὶ πολεμίους τινάς τῆς πατρίδος.
Τι παρατηρῶ συγκρίνοντας τις δύο τελευταίες στήλες; • Η πρώτη αντωνυμία είναι ερωτηματική ενώ η δεύτερη ἀόριστη. • Ὡς πρὸς τὴν κλίση: Ἔχουν τὴν ἴδια κλίση. • Ὡς πρὸς τὸν τονισμό: Ἡ πρώτη τονίζεται στη παραλήγουσα, ενώ η δεύτερη στη λήγουσα.	Να συμπληρώσετε τα κενά, παρατηρώντας τη σελ. 142 του βιβλίου της ΑΕΓ.	

Ποια αντωνυμία θα σχηματιστεί από την ένωση της αναφορικής ὄς, ἦ, ὃ και της ἀόριστης τίς, τί (βλ. σελ.145); ὄστις, ἦτις, ὄ, τι Να κλίνετε στο τετράδιό σας τη νέα αυτή αναφορική αντωνυμία.	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">ΕΝΙΚΟΣ</th> <th colspan="2">ΕΝΙΚΟΣ</th> </tr> <tr> <th>Ἀρσενικό/ Ἐθελικό</th> <th>Ουδέτερο</th> <th>Ἀρσεν./Ἐθελικό</th> <th>Ουδέτ.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>τίς</td> <td>τί (ερωτηματική)</td> <td>τίς</td> <td>τί (ἀόριστη)</td> </tr> <tr> <td>τίνος/τοῦ</td> <td>τίνος/τοῦ</td> <td>τινός/του</td> <td>τινός/του</td> </tr> <tr> <td>τίτι/τῷ</td> <td>τίτι/ τῷ</td> <td>τινὶ/τῷ</td> <td>τινὶ/τῷ</td> </tr> <tr> <td>τίνα</td> <td>τί</td> <td>τινά</td> <td>τί</td> </tr> <tr> <th colspan="2">ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ</th> <th colspan="2">ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ</th> </tr> <tr> <td>τίνες</td> <td>τίνα</td> <td>τινές</td> <td>τινά/ἄττα</td> </tr> <tr> <td>τίνων</td> <td>τίνων</td> <td>τινῶν</td> <td>τινῶν</td> </tr> <tr> <td>τίσι (ν)</td> <td>τίσι (ν)</td> <td>τισὶ (ν)</td> <td>τισὶ (ν)</td> </tr> <tr> <td>τίνας</td> <td>τίνα</td> <td>τινά</td> <td>τινά/ἄττα</td> </tr> </tbody> </table>		ΕΝΙΚΟΣ		ΕΝΙΚΟΣ		Ἀρσενικό/ Ἐθελικό	Ουδέτερο	Ἀρσεν./Ἐθελικό	Ουδέτ.	τίς	τί (ερωτηματική)	τίς	τί (ἀόριστη)	τίνος/τοῦ	τίνος/τοῦ	τινός/του	τινός/του	τίτι/τῷ	τίτι/ τῷ	τινὶ/τῷ	τινὶ/τῷ	τίνα	τί	τινά	τί	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ		ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ		τίνες	τίνα	τινές	τινά/ἄττα	τίνων	τίνων	τινῶν	τινῶν	τίσι (ν)	τίσι (ν)	τισὶ (ν)	τισὶ (ν)	τίνας	τίνα	τινά	τινά/ἄττα
ΕΝΙΚΟΣ		ΕΝΙΚΟΣ																																												
Ἀρσενικό/ Ἐθελικό	Ουδέτερο	Ἀρσεν./Ἐθελικό	Ουδέτ.																																											
τίς	τί (ερωτηματική)	τίς	τί (ἀόριστη)																																											
τίνος/τοῦ	τίνος/τοῦ	τινός/του	τινός/του																																											
τίτι/τῷ	τίτι/ τῷ	τινὶ/τῷ	τινὶ/τῷ																																											
τίνα	τί	τινά	τί																																											
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ		ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ																																												
τίνες	τίνα	τινές	τινά/ἄττα																																											
τίνων	τίνων	τινῶν	τινῶν																																											
τίσι (ν)	τίσι (ν)	τισὶ (ν)	τισὶ (ν)																																											
τίνας	τίνα	τινά	τινά/ἄττα																																											

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να προσθέσεις τους κατάλληλους τύπους της αόριστης αντωνυμίας τις, τι και της αναφορικής ὅστις, ἣτις, ὃ, τι, με βάση το ουσιαστικό που προηγείται.

άνθρώπου τινός, οὔτινος

στρατιώταις τισί, οἷστισι

τέκνα τινά, ἅτινα/ ἅττα

πατρίδος τινός, ἦστινος

πολεμίους τινάς, οὔστινας

ἡμέρα τις, ἣτις

πολίτης τις, ὅστις

ἐλπίδες τινές, αἴτινες

2. Να συμπληρώσεις τις προτάσεις με μια από τις τέσσερις αντωνυμίες που έμαθες.

- Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀράτω (προστακτική αἴρω =σηκώνω) τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ... [αναφορική]
- Γεωργοί τινες ὀλίγους ἀγρούς καὶ ἀμπέλους ἔχουσιν. [αόριστη]
- Ἐβούλετο κατάσκοπὸν τινὰ πέμψαι ἐπὶ Λυδίας. [αόριστη]
- Ὅρω γὰρ ἡμῖν ἀντιπάλους προσιόντας (να πληριάζουν) οὓς ἡμεῖς οὐ δυνησόμεθα μάχεσθαι. [αναφορική]
- Ἐάν (αν) τις ὑμῖν εἴπη τι, ἐρεῖτε (θα πείτε) ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρεῖαν ἔχει. [αόριστες]

